

האינטרנט בחברה החרדית 2025

דפוסי שימוש, נגישות ואוריינות דיגיטלית

— מרץ 2026 —

כתיבה ועריכה: אשר שטרן, מכון המחקר אסקריא

מכון מחקר: מכון "אסקריא" בניהול דודי דרור

מדען נתונים: אופיר שטגמן, איגוד האינטרנט הישראלי

מנהלת הפרויקט: דימא אסעד ניקולא, רכזת תחום צמצום פערים דיגיטליים באיגוד האינטרנט הישראלי

ליווי מקצועי: עידן רינג, סמנכ"ל קהילה וחברה, איגוד האינטרנט הישראלי

ד"ר אסף וינר, סמנכ"ל מחקר ומדיניות, איגוד האינטרנט הישראלי

עריכה לשונית: חבצלת שפירא

עיצוב: סטודיו לי ותמר

תוכן עניינים

5	תקציר מנהלים
7	1. רקע מבוא
8	2. מתודולוגיה
9	3 נגישות ותשתיות דיגיטליות
9	3.1 נגישות ביתית: תשתיות ומכשירים
16	3.2 נגישות לאינטרנט בטלפון הנייד
19	3.2 סביבת שימוש מבוקרת: פתרונות סינון
23	4. שימושים ופעולות ברשת
25	5. חדשות ואקטואליה: צריכה ואמון
27	6. אוריינות דיגיטלית
29	סיכום ומסקנות
31	נספח א – תרשימים וטבלאות

איגוד האינטרנט הישראלי (ע"ר) הוא עמותה ללא מטרות רווח המנהלת את מרחבי שמות המתחם העיליים (Top Level Domain) של ישראל בסיומות "IL" ו"ישראל" ואת מחלפי האינטרנט הישראליים IL-IX ו-IX. הוא הסניף הישראלי של איגוד האינטרנט העולמי (Internet Society) ומייצג את הקהילה הישראלית בפורומים מדינתיים ובינלאומיים מרכזיים לעיצוב האינטרנט. לצד פעילות הליבה הטכנולוגית, פועל האיגוד כגוף חברה אזרחית הפועל לקידום מימושן ושמירתן של זכויות אזרח ואדם במרחב האינטרנט בישראל.

הידע והניסיון המקצועי של איגוד האינטרנט הישראלי במחקר, בפיתוח ובהפעלה של טכנולוגיות אינטרנט עבור הציבור הישראלי משמש בסיס לפעילות מחקר, מדיניות והעצמת הקהילה שמבצע האיגוד. בכלל זה, איגוד האינטרנט הישראלי מפעיל את קו הסיוע לאינטרנט בטוח המספק לציבור הרחב סיוע, ידע וכלים לשיפור המוגנות והבטיחות ברשת בכתובת safe.org.il; מיזמים ופעילויות שונות לצמצום פערים דיגיטליים וקידום מיומנות ואוריינות רשת בחברה הישראלית; את מיזם data.isoc.org.il האוסף ומנגיש נתונים כמותיים-סטטיסטיים על האינטרנט הישראלי ומשתמשו; ומפרסם מחקרי מדיניות מקצועיים המיועדים ליידע ולטייב את זירת האינטרנט הישראלית והגלובלית בצמתים מגוונים של משפט וטכנולוגיה.

אסקריא היא חברה מחקר המתמחה בחברה החרדית ומבצעת מחקרים מותאמים לקהלי יעד מגוונים באמצעות היכרות מעמיקה עם הקהילה ויכולת פילוח מדויקת. לחברה ניסיון רחב בעבודה עם גופים ציבוריים, חברתיים ועסקיים בנושאים כמו תעסוקה, מדיניות, עמדות ציבוריות ומיפוי צרכים קהילתיים, תוך שילוב שיטות מחקר כמותיות ואיכותניות כגון סקרים, ראיונות וקבוצות מיקוד. בנוסף, אסקריא מתאימה את שיטות הדגימה למאפייני המחקר, לרבות דגימה טלפונית, אינטרנטית או משולבת, ויודעת להגיע גם לקהלים סגורים יחסית באמצעות התאמות טכניות ותפעוליות, תוך שמירה על איכות נתונים וייצוגיות גבוהה.

תקציר מנהלים

דו"ח זה מציג תמונה מורכבת של אימוץ טכנולוגיה מואץ בחברה החרדית, המתרחש במקביל למנגנוני פיקוח הדוקים ולפערים פנימיים הולכים וגדלים. ממצאי סקר 2025 שיזם איגוד האינטרנט הישראלי חושפים חברה דינמית, שבה האינטרנט הוא כלי פונקציונלי חיוני עבור רוב המשתמשים בו, אך עדיין נתפס כהכרח מעשי ולא כמרחב להעצמה.

מגמות בנגישות: צמיחה לצד התרחבות פערים

שיעור החיבור הכולל לאינטרנט ביתי מתרחב ועומד על 60% (לעומת 50% ב־2022). עם זאת, הצמיחה אינה אחידה וחושפת פער גדול בין הזרמים: בעוד בזרם הליטאי (71%) ובזרם הספרדי (64%) משקי בית רבים מתחברים לאינטרנט, בזרם החסידי לא חל כמעט שינוי ביחס לסקרים קודמים (43%). המרחב הביתי הוא המרחב המרכזי לגלישה באינטרנט, כאשר 53% מהמשתמשים גולשים באמצעות מחשב או טאבלט ביתי, נתון המצביע על עלייה חדה בהשוואה לשנת 2022, בה שיעור זה עמד על 40%.

פרדוקס הטלפון החכם: הצעירים שמרנים יותר מהמבוגרים

בעוד "טלפון כשר" (ללא אינטרנט) הוא עדיין הסטנדרט בחברה החרדית (77%), שיעור המשתמשים בסמארטפון רגיל עומד על 17% מכלל המשיבים וגבוה משיעור המשתמשים בסמארטפון כשר (11% מכלל המשיבים). באופן פרדוקסלי, קבוצת הגיל הצעירה (18–29) היא השמרנית ביותר, ככל הנראה עקב לחצים שמפעילים מוסדות הלימוד, בעוד בקרב קבוצות הגיל המבוגרות (30–49 ו־50 ומעלה) הסמארטפונים נפוצים יותר, לרוב לצורכי תעסוקה.

סביבה מבוקרת ופרגמטית

השימוש באינטרנט מותנה בפיקוח טכנולוגי ותשתיתי הדוק. על פי משיבי הסקר, 85% מבעלי החיבור הביתי ו־59% מבעלי הטלפון החכם משתמשים בסינון. שביעות הרצון מהסינון גבוהה מאוד (מעל 74%), מה שמבטיח את המשך הדומיננטיות של מערכות אלו. בהתאם לכך, השימוש באינטרנט הוא פרגמטי בבסיסו, ומתמקד בניהול החיים (שימוש בדואר אלקטרוני – 91%, שירותי בנקאות ופיננסים – 80%) ובשירותים שונים (קבלת מידע מהרשויות – 69%, קבלת מידע רפואי – 65%).

סביבת מידע סגורה ומשבר אמון

צריכת החדשות בחברה החרדית נשענת בראש ובראשונה על מקורות מסורתיים שמרניים ובין־אישיים (שיחות – 72%, עיתונות חרדית מודפסת – 56%), כאשר אתרי חדשות חרדיים (29%) ורשתות חברתיות (9%) משמשים מקורות משניים בלבד. מידת האמון במקורות משקפת היררכיה זו: אמון בינוני במקורות פנים־מגזריים ואמון מועט במקורות חוץ־מגזריים.

פער האוריינות והחשש החינוכי

לצד מודעות גבוהה לסכנות ברשת (40% חושבים שקשה להעריך את אמינות המידע באינטרנט), המשיבים מעידים על ביטחון נמוך מאוד ביכולתם לברור מידע (רק 29% בטוחים שהם מסוגלים לזהות מידע שקרי). השילוב בין ממצא זה לשיעור אפסי (5%) של משיבים המצדדים בעידוד ילדים להשתמש באינטרנט, יכול להעיד על חשש מהעברת המיומנויות לדור הבא, ועל תפיסת האינטרנט ככלי בלבד וכסביבה מסוכנת, שהשימוש בו הוא אילוץ, לא בחירה.

1. רקע ומבוא

בשנים האחרונות הואץ קצב האימוץ של טכנולוגיות תקשורת דיגיטליות בחברה החרדית בישראל. השימוש באינטרנט במגזר החרדי, שבעבר היה מצומצם בהיקפו, הופך נפוץ יותר ויותר ברוב הזרמים. תהליך זה מוביל למציאות חדשה ומורכבת, שכן התרחבות השימוש ברשת והחשיפה אליה מתרחשת במקביל לקיומם של מגנוני פיקוח והגבלה קפדניים ונכונות מועטה לקידום החינוך בהקשר זה ואוריינות מדיה ומידע.

מציאות זו נובעת ממתח מובנה: מחד גיסא, קיים צורך הולך וגובר בנגישות לאינטרנט ושימוש בו לצורכי תעסוקה, שירותים חיוניים (ממשלתיים, רפואיים ופיננסיים), למידה וקשרים חברתיים. מאידך גיסא, מושם דגש רב על שמירת ערכי הקהילה והגנה על חברה מפני תכנים שאינם הולמים את צביון המגזר, מה שבא לידי ביטוי במערך רחב של פתרונות סינון טכנולוגיים, כמפורט בסקר, ומכשירים מותאמים, כגון "טלפון כשר" או "סמארטפון כשר". כלים אלה נועדו לאפשר את השימוש באינטרנט, אך תוך הגבלות התואמות את ערכי המגזר ומונעות חשיפה לתכנים וגורמים לא רצויים.

בדו"ח הנוכחי נבחנים לעומק מידת הנגישות, דפוסי השימוש והאוריינות הדיגיטלית במגזר נכון להיום. הוא מהווה המשך ישיר לסקר שביצע איגוד האינטרנט הישראלי בקרב המגזר החרדי בשנת 2022, ומאפשר לזהות מגמות, שינויים ודפוסים בנוגע לאימוץ טכנולוגיה לאורך זמן. הבנת הדפוסים הללו חיונית מאין כמותה עבור קובעי מדיניות, גופים ממשלתיים הפועלים להנגשת שירותים, וארגונים חברתיים ומסחריים המבקשים להבין את צרכיו ומאפייניו של הצרכן החרדי בעידן הדיגיטלי ולפעול לקידום זכויות ומוגנות ברשת.

2. מתודולוגיה

הדו"ח הנוכחי מבוסס על סקר טלפוני מקיף שבוצע בידי חברת המחקר אסקריא בקרב 700 משיבים, המהווים מדגם מייצג של האוכלוסייה החרדית הבוגרת בישראל (גילאי 18 ומעלה).

שיטת הסקר הטלפונית נבחרה במטרה להבטיח ייצוג של כלל האוכלוסייה החרדית, כולל מי שאינם עושים שימוש באינטרנט. טעות הדגימה המרבית בסקר זה היא 3.7% ברמת ביטחון של 95%.

שיטת הדגימה: הדגימה נערכה בשיטת דגימת שכבות (Stratified Sampling) תוך שמירה על מכסות המייצגות משתני מפתח באוכלוסייה החרדית: זרם (ליטאי, ספרדי או חסידי), מגדר ואזור גיאוגרפי.

סינון: ההשתתפות בסקר הותנתה בהגדרה עצמית של המשיב כ"חרדי".

מועד איסוף הנתונים: חודש מרץ 2025.

ממצאי הדו"ח מנותחים בשני היבטים מרכזיים:

ניתוח פנימי: בחינת הממצאים של סקר 2025 ופילוחם לפי משתנים דמוגרפיים מרכזיים (זרם, מגדר, גיל ורמת השכלה).

ניתוח מגמות: השוואת ממצאי 2025 לממצאים מקבילים מסקר שנערך בשנת 2022, במטרה לזהות שינויים שחלו לאורך זמן.

הדו"ח מחולק לארבעה פרקי ממצאים עיקריים: נגישות ותשתיות דיגיטליות, שימושים ברשת, צריכת מידע ואוריינות ברשת.

3. נגישות ותשתיות דיגיטליות

פרק זה עוסק ברמת הנגישות לאינטרנט במגזר החרדי. הניתוח יתמקד בשני רבדים מרכזיים: התשתית הטכנולוגית (בעלות על מכשירים ואופן החיבור) וסביבת השימוש המבוקרת (פתרונות הסינון).

3.1 נגישות ביתית: תשתיות ומכשירים

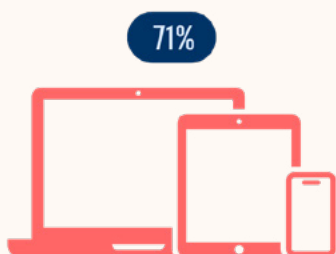
71% ממשקי הבית בחברה החרדית מחזיקים לפחות מכשיר טכנולוגי אחד (מחשב, טאבלט או טלויזיה חכמה). נתון זה משקף תשתית טכנולוגית רחבה יחסית, המהווה בסיס לשימוש פוטנציאלי באינטרנט.

בבחינת סוגי המכשירים, המחשב הוא האמצעי הדומיננטי לגלישה. 62% מהמשיבים דיווחו על החזקה **במחשב נייד** ול-21% יש **מחשב נייד**. הדומיננטיות של המחשב הנייד עשויה להצביע על צורך בגמישות, שכן הוא מאפשר שימוש לצורכי עבודה ולימודים, או שימוש בידי ילדים במקומות שונים בבית.

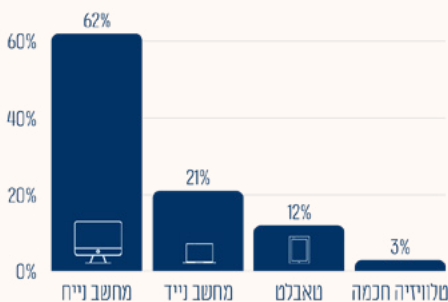
שיעור המחזיקים **בטאבלט** (12%) ו**טלויזיה חכמה** (3%) נמוך ביותר. השיעור הנמוך של טלויזיות חכמות תואם את אופי צריכת התקשורת במגזר, המתאפיין ככלל בהסתייגות ממכשירי טלויזיה.

שיעור הבעלות על מכשירים דיגיטליים

מחזיקים במכשיר דיגיטלי אחד לפחות

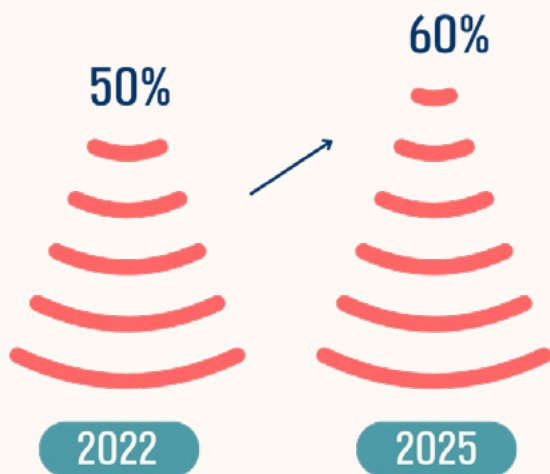
שיעור הבעלות על מכשירים דיגיטליים

שיעור המחברים לאינטרנט ביתי ואמצעי חיבור

ממצאי הסקר מצביעים על עלייה ניכרת בשיעור החיבור לאינטרנט ביתי בחברה החרדית בשנים האחרונות. 60% מהמשיבים דיווחו על חיבור לאינטרנט בביתם, לעומת 50% בלבד בסקר המקביל שנערך בשנת 2022. זוהי עלייה של 10 נקודות אחוז, המעידה על מגמה ברורה ומתמשכת של אימוץ תשתיות אינטרנט ביתיות.

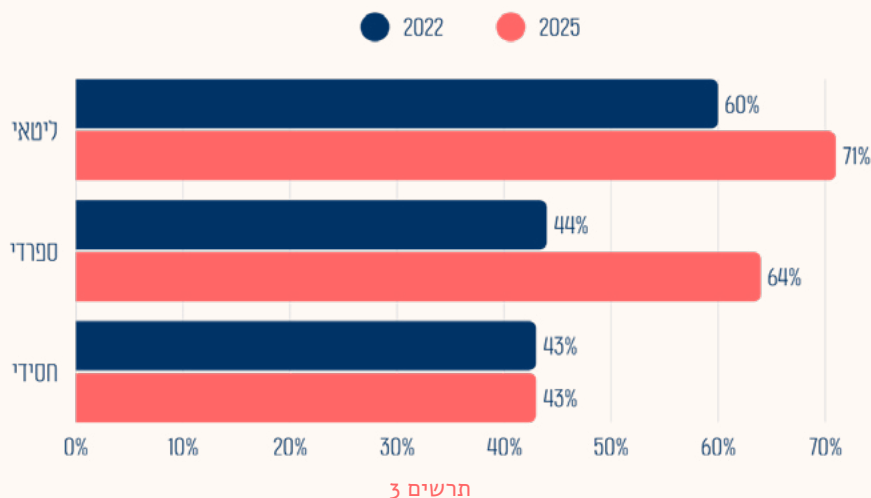
שיעור המחברים לאינטרנט בבית

תרשים 2

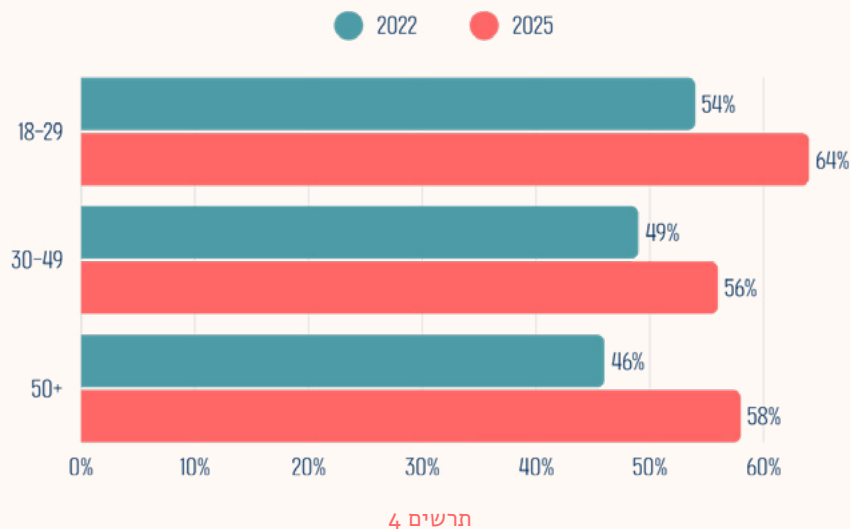
ניתוח לפי זרמים חושף תמונה מורכבת של פערים הולכים וגדלים. הזרם הליטאי מוביל עם 71% חיבור לאינטרנט ביתי (לעומת 60% ב-2022). הזינוק הגדול ביותר נרשם בזרם הספרדי, שבו שיעור החיבור קפץ ב-20 נקודות אחוז, מ-44% ב-2022 ל-64% ב-2025. בניגוד חד לכך, בזרם החסידי לא נרשם כמעט שינוי, ושיעור החיבור עומד על 43%, בדומה ל-2022. **נתונים אלו מצביעים על שמרנות רבה יחסית בזרם החסידי, ועל כך שהפער בינו ובין הזרמים האחרים הולך ומתרחב.**

חיבור לאינטרנט לפי זרם

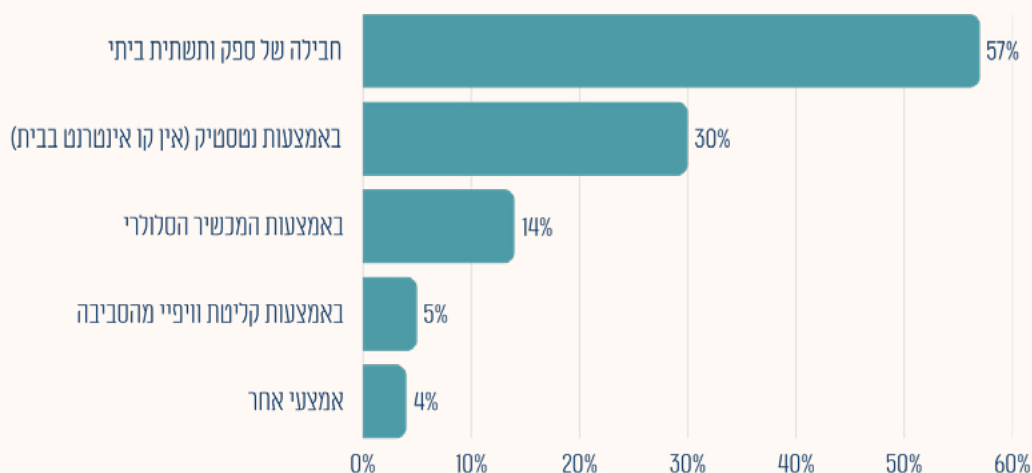
בפילוח על פי גיל, קבוצת הגיל הצעירה (18–29) מובילה עם 64% חיבור לאינטרנט (לעומת 54% ב-2022). כמו כן, נמצא גידול חד בקרב קבוצת הגיל 50 ומעלה, שם נרשמה עלייה של 12 נקודות אחוז (מ-46% ל-58%). נתון זה, לצד העלייה המתונה יותר בגילאי 30–49 (מ-49% ל-56%), מצביע על כך שאימוץ האינטרנט אינו נחלתם של צעירים בלבד, וכי גם אוכלוסיות מבוגרות יותר מכירות בצורך להשתמש בו.

חיבור לאינטרנט לפי גיל המשיב

אמצעי החיבור הדומיננטי לאינטרנט בבית (57% מהמשיבים) הוא חיבור קבע סטנדרטי ("חבילה של ספק ותשתית ביתי"). עם זאת, בבתים רבים נעשה שימוש בפתרונות חלופיים: 30% מדווחים על שימוש בנטסטיק (חיבור סלולרי ייעודי לבית, ללא תשתית קווית), המגביר את השליטה בנגישות בני הבית לאינטרנט, ו-14% מתחברים דרך המכשיר הסלולרי האישי (Hotspot). שיעור המשתמשים ב"קליטת Wi-Fi מהסביבה" זניח (5%). הנתונים מצביעים על כך שחלק ממשקי הבית משלבים בין כמה פתרונות, וששיעור גבוה מבעלי הגישה לאינטרנט בבית (43%) כנראה מעדיפים להימנע מחיבור באמצעות תשתית קווית.

אמצעי חיבור לאינטרנט הביתי

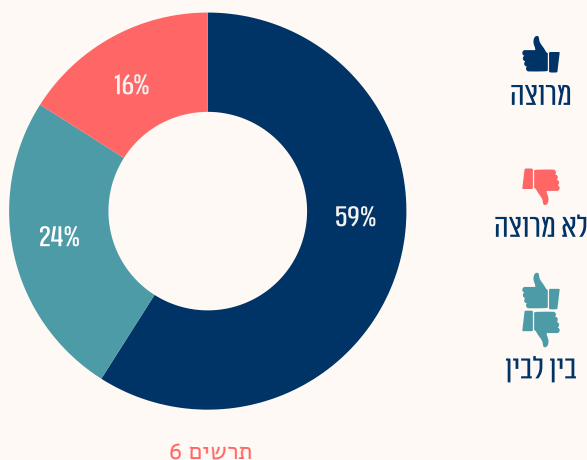

תרשים 5

שביעות רצון מאיכות החיבור לאינטרנט בבית

בקרב המשיבים המחזיקים בחיבור אינטרנט ביתי, 59% הביעו שביעות רצון מאיכות החיבור. מנגד, 16% הביעו חוסר שביעות רצון מפורשת, ו-25% בחרו בתשובת ביניים, המעידה על עמדה אמביוולנטית או ניטרלית כלפי איכות השירות.

— שביעות רצון מאיכות החיבור בקרב המחברים לאינטרנט בבית —

3.2 נגישות לאינטרנט בטלפון הנייד

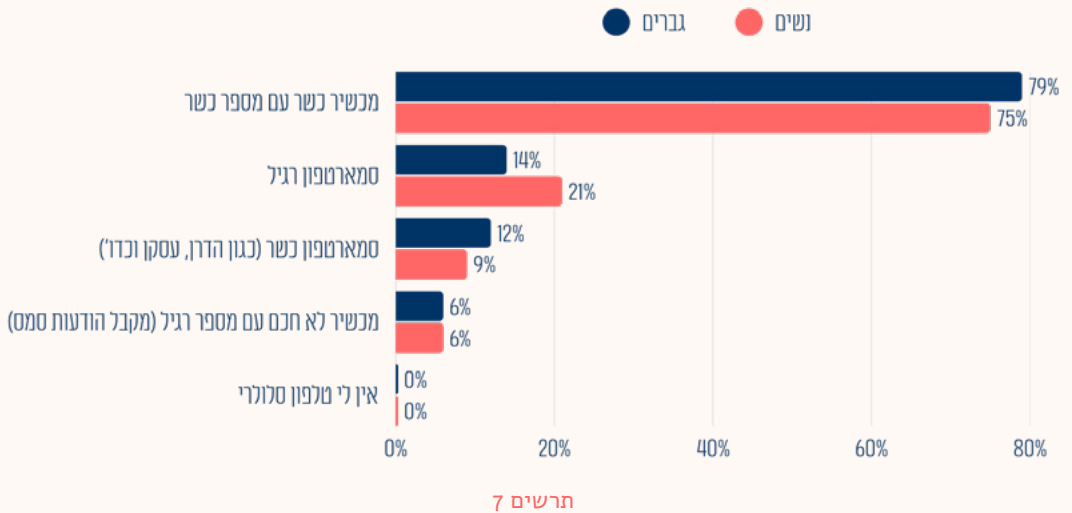
התפלגות סוגי המכשירים

ניתוח סוגי הטלפונים הניידים במגזר חושף כי טלפון כשר (ללא אינטרנט, עם מספר מאושר) הוא עדיין הנורמה, כאשר 77% מחזיקים בטלפון מסוג זה.

בנוגע לטלפונים חכמים המאפשרים גלישה, נמצא כי שיעור המחזיקים בסמארטפון רגיל (17%) גבוה משיעור המחזיקים בסמארטפון כשר (11%). נתון זה מצביע על כך שרבים במגזר, כאשר הם בוחרים לרכוש סמארטפון, מעדיפים מכשיר פתוח (רגיל) על פני מכשיר בפיקוח ייעודי (כשר). 11% מחזיקים בשני מכשירים עם רמות "כשרות" שונות (כאשר החפיפות השכיחות הן מכשיר כשר לצד סמארטפון כשר או רגיל) – מה שמאפשר להם ליהנות מהיתרונות של טלפון חכם ולהשתמש בטלפון הכשר במרחבים שבהם הנורמות סביב החזקת טלפון חכם קשיחות יותר.

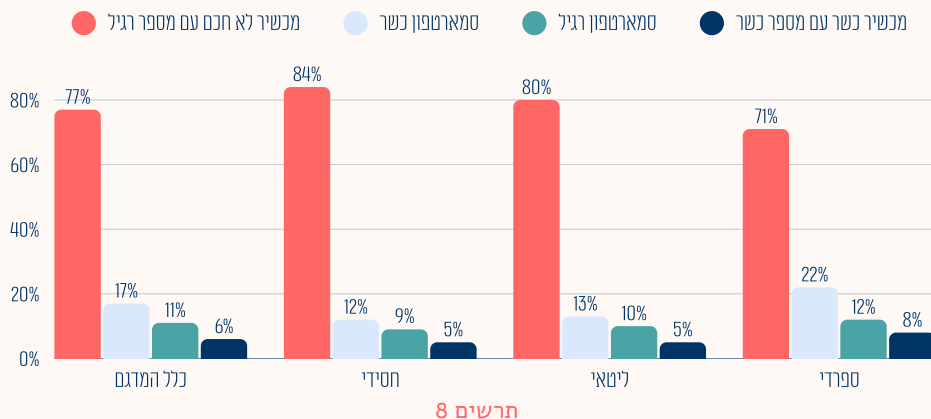
בפילוח מגדרי של הבעלות על מכשירים שונים, נמצא כי יש דמיון בין המינים בשיעור הבעלות הכולל על טלפונים חכמים, כ-29% מהנשים מחזיקות ברשותן מכשיר חכם כלשהו, וב-26% מהגברים. עם זאת, ההבדל המהותי טמון בסוג הטלפון: בעוד שיעור הגברים המחזיקים בסמארטפון רגיל (14%) זהה כמעט לשיעורם של בעלי סמארטפון כשר/מפוקח (12%), בקרב הנשים, 21% מחזיקות בסמארטפון רגיל ורק 9% מחזיקות בסמארטפון כשר. נתון זה יכול להעיד על כך כי נשים מפגינות גמישות רבה יותר בבחירת המכשיר לצרכים מעשיים, בעוד רבים מהגברים המעוניינים במכשיר חכם מאזנים את הבעלות עליו באמצעות בחירה במכשיר מפוקח (דוגמת "הדרן" או "עסקן").

התפלגות סוגי הטלפונים לפי מגדר

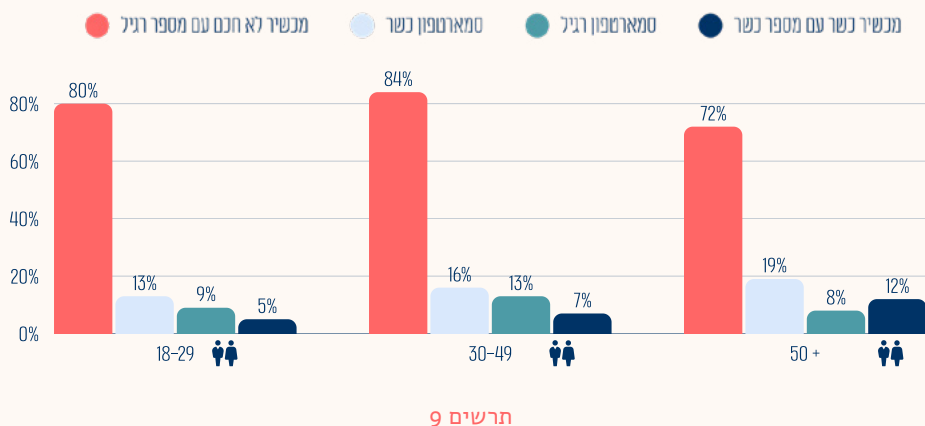
הפילוח לפי זרמים מבהיר כי הזרם הספרדי הוא הפתוח מכולם לאימוץ טלפונים חכמים, כאשר 34% מחזיקים במכשיר כזה. בזרם זה, הפער בין שיעור המחזיקים בסמארטפון רגיל (22%) למחזיקי סמארטפון כשר (12%) הוא הגדול ביותר. בזרם הליטאי 23% מחזיקים בסמארטפונים – 13% במכשיר רגיל ו-10% במכשיר כשר. בקרב הזרם החסידי 84% מחזיקים בטלפונים כשרים ו-21% מחזיקים במכשירים חכמים.

התפלגות סוגי טלפונים לפי זרם

בניגוד לציפייה ולמקובל בחברות אחרות, שבהן צעירים נוטים לאמץ טכנולוגיות חדשות באופן נרחב יותר ממבוגרים, קבוצת הגיל הצעירה בחברה החרדית (18-29) היא השמרנית ביותר, עם השיעור הגבוה ביותר של בעלי טלפונים כשרים (81%) והשיעור הנמוך ביותר של בעלי מכשירים חכמים (22% בסך הכול). לעומת זאת, בקרב המבוגרים נמצאה פתיחות רבה יותר לשימוש במכשירים אלו, עם 29% בעלי טלפונים חכמים בקרב בני 30-49, ו-27% בקרב בני 50 ומעלה. ניתן לשער כי ממצא זה נובע מלחץ מוסדי וחברתי: בני 18-29 נמצאים לרוב במסגרות לימודיות (ישיבות וכוללים) המתאפיינות בהגבלות מחמירות והתנגדות להחזקת טלפונים חכמים. לעומת זאת, מבוגרים הנמצאים בשוק העבודה זקוקים למכשירים אלה לצורכי תעסוקה, ולכן מאמצים אותם בשיעור גבוה יותר.

התפלגות סוגי הטלפונים לפי גיל

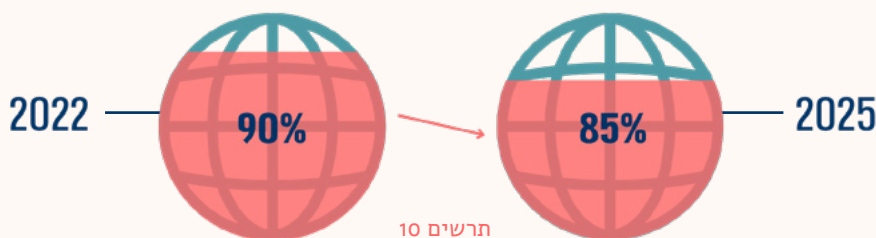
3.3 סביבת שימוש מבוקרת: פתרונות סינון

פתרונות סינון עבור האינטרנט הביתי

במגזר החרדי רווח השימוש בפתרונות סינון עבור האינטרנט הביתי. 85% מהמשיבים שברשותם חיבור אינטרנט ביתי דיווחו כי הם משתמשים בסינון. נתון זה משקף ירידה קלה משיעור של 90% ב-2022, אך מבהיר כי עדיין הרוב המכריע רואים בסינון תנאי בסיסי לשימוש באינטרנט.

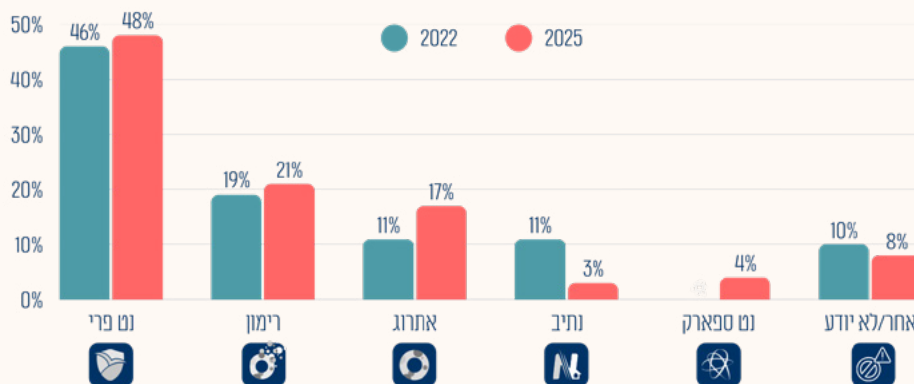
משתמשים בסינון באינטרנט הביתי

השוואה בין נתוני 2022 לנתוני 2025

בחינת שוק ספקי הסינון חושפת שוק ריכוזי מאוד, הנשלט בידי שני שחקנים מרכזיים. "נט פרי" הוא הספק הדומיננטי, עם נתח שוק של 48%. אחריו "רימון" (21%) ו"אתרוג" (17%) – סינון מחמיר יותר מבית "רימון". שני הספקים האלו שולטים יחד ב-86% מהשוק. השינויים הבולטים לעומת נתוני 2022 הם הגידול בשיעור המשתמשים ב"אתרוג" (מ-11% ל-17%) לצד ירידה חדה בשימוש ב"נתיב" (מ-11% ל-3%).

ספקי מערכת סינון לאינטרנט הביתי

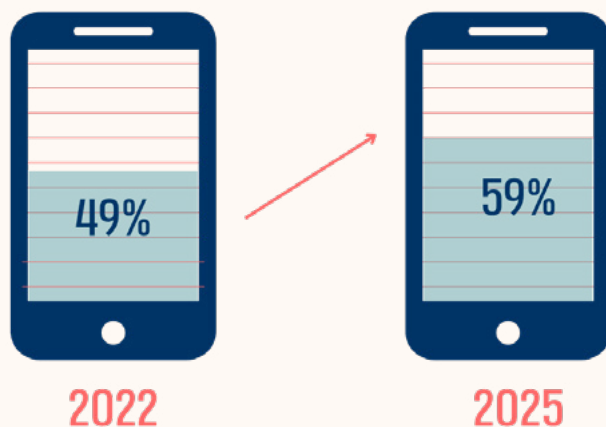
שביעות הרצון מפתרונות הסינון הקיימים גבוהה במיוחד, ומסבירה את הדומיננטיות שלהם. 80% מהמשתמשים דיווחו כי הם מרוצים מהסינון, 14% בחרו בתשובה "בין לבין", ורק 6% הביעו חוסר שביעות רצון.

פתרונות סינון עבור המלפון הנייד

בקרב בעלי טלפונים חכמים, נתוני 2025 מראים עלייה ניכרת בשימוש בסינון ייעודי, מ-49% ב-2022 ל-59% ב-2025.

בעלי מערכת סינון בטלפון החכם

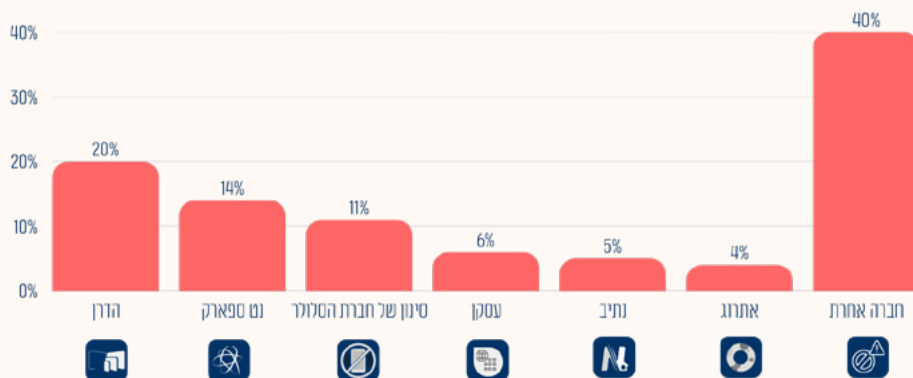
השוואה בין נתוני 2022 לנתוני 2025

תרשים 12

בניגוד לריכוזיות שמאפיינת את שוק מערכות הסינון לאינטרנט הביתי, שוק הסינון למכשירים ניידים הוא מבוזר ומפוצל. אין ספקית דומיננטית אחת; הספקים המובילים הם "הדרן" (20%), המציע מכשירים ייעודיים, סמארטפונים כשרים ו"נט ספארק" (14%), ואחריהם פתרונות סינון של חברות הסלולר (11%) ו"עסקן" (6%), המציע אף הוא מכשירים ייעודיים. 40% מהמשתמשים ציינו "חברה אחרת", מה שמעיד על שוק 'ארוך זנב', הכולל פתרונות רבים ומגוונים.

התפלגות ספקי מערכות סינון למכשירים סלולריים

* בקרב בעלי טלפונים חכמים עם מערכת לסינון תכנים – 2025

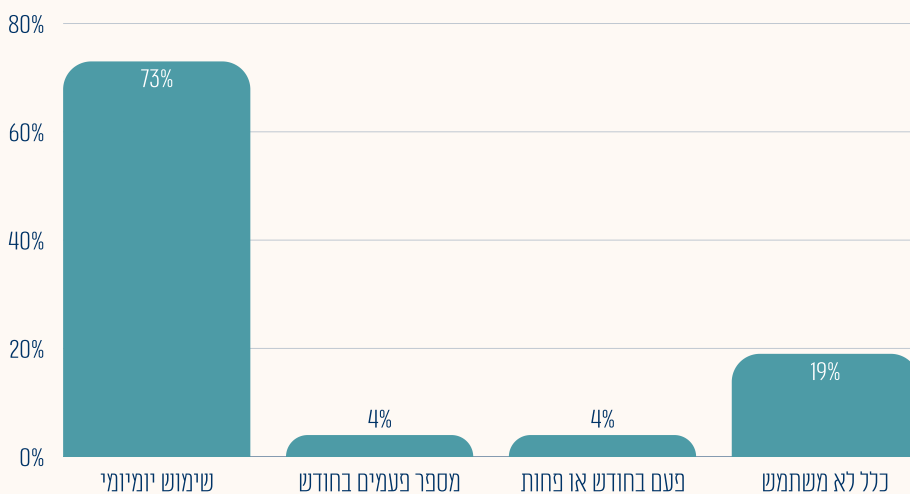
תרשים 13

בדומה לסינון הביתי, שביעות הרצון מפתרונות הסינון למכשירים ניידים גבוהה מאוד. 74% מהמשתמשים מרוצים מהסינון במכשירם האישי, 18% בחרו בתשובה "בין לבין", ורק 8% אינם מרוצים. תמונה דומה עלתה לגבי הסינון המותקן במכשירים הניידים של בני הבית האחרים: 76% מרוצים, 10% "בין לבין" ו-14% אינם מרוצים. נתונים אלו מצביעים על אמון גבוה בפתרונות הסינון הקיימים בשוק למכשירים ניידים.

3.4 דפוסי שימוש כלליים: תדירות ומכשירים

נתוני תדירות השימוש מעלים כי **שיעור משתמשי האינטרנט במגזר גבוה משיעור המחברים בבית**. 81% מהמשיבים דיווחו כי הם משתמשים באינטרנט בתדירות כלשהי, ו-73% דיווחו על **שימוש יומיומי** – נתון המבהיר כי עבור הרוב המכריע של המשתמשים, השימוש אינו אקראי או מזדמן, אלא חלק בלתי נפרד מהשגרה.

תדירות השימוש באינטרנט

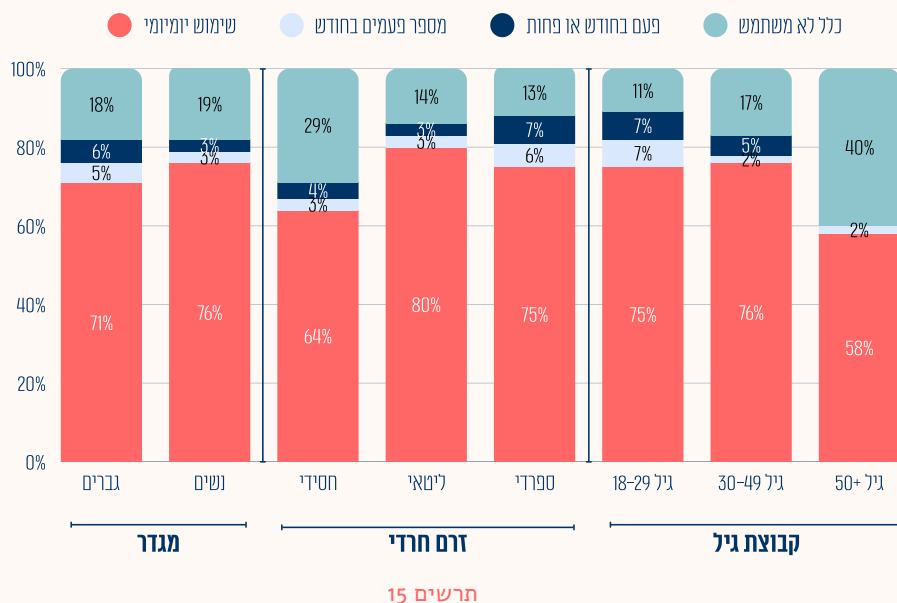
תרשים 14

בפילוח מגדרי, נמצא כי תדירות השימוש של נשים באינטרנט מעט גבוהה יותר – 76% משתמשות בו מדי יום, לעומת 71% מהגברים.

בפילוח לפי זרמים עולה כי הזרם הליטאי הוא הפעיל ביותר באינטרנט, כאשר 80% עושים בו שימוש יומיומי ורק 14% אינם משתמשים בו כלל. בזרם הספרדי, 75% משתמשים באינטרנט יום-יום ו-13% אינם משתמשים כלל, ובקרב הזרם החסידי רק 64% משתמשים בו מדי יום, ו-29% לא עושים שימוש באינטרנט כלל.

הפילוח לפי גיל חושף פער דיגיטלי בין-דורי ברור. בקבוצות הגיל הצעירה והבינונית (18–29 ו-30–49), שיעורי השימוש היומיומי גבוהים מאוד (75% ו-76% בהתאמה), ושיעורי האי-שימוש נמוכים יחסית (11% ו-17% בהתאמה). לעומת זאת, בקרב בני 50 ומעלה שיעור השימוש היומיומי עומד על 58%, ו-40% מהאוכלוסייה בקבוצת גיל זו כלל לא משתמשים באינטרנט.

תדירות השימוש באינטרנט לפי מגדר, זרם וקבוצת גיל

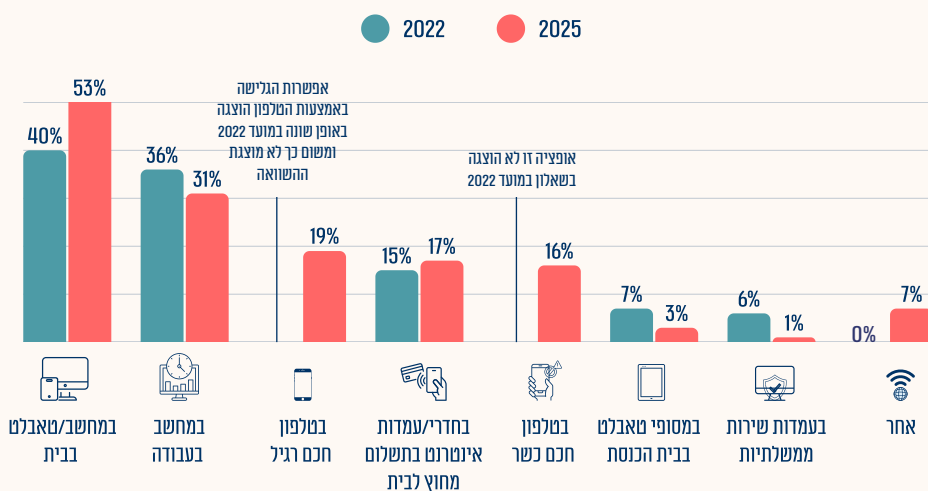
מכשירים עיקריים המשמשים לגלישה

ניתוח המכשירים העיקריים לגלישה חושף מגמה ברורה של התחזקות המרחב הביתי כמרכז הפעילות הדיגיטלית.

השימוש במחשב או טאבלט בבית הוא אופן השימוש הנפוץ ביותר, ובו נרשמה הצמיחה הגדולה ביותר: מ-40% ב-2022 ל-53% בסקר הנוכחי. המחשב בעבודה הוא האמצעי השני בשכיחותו, אך אחוזי השימוש בו יציבים עם ירידה קלה (מ-36% ל-31%). נתון זה מצביע על כך שמקום העבודה הוא עדיין בסיס מרכזי לנגישות לאינטרנט, אך הצמיחה בשימוש מתרחשת בעיקר במרחב הביתי.

19% גולשים באינטרנט באמצעות **טלפון חכם רגיל** ו-16% באמצעות **טלפון חכם כשר**. עם העלייה בתפוצת המכשירים לשימוש אישי דועך השימוש בפתרונות ציבוריים. השימוש בעמדות אינטרנט בתשלום נותר יציב (17%), אך שיעור השימוש בעמדות שירות ממשלתיות צנח - מ-6% ל-1% בלבד – וכמוהו גם השימוש במסופי טאבלט בבתי כנסת, מה שמעיד על ירידה ברלוונטיות של פתרונות אלו ככל שהנגישות האישית גוברת.

המכשירים העיקריים המשמשים לגלישה באינטרנט

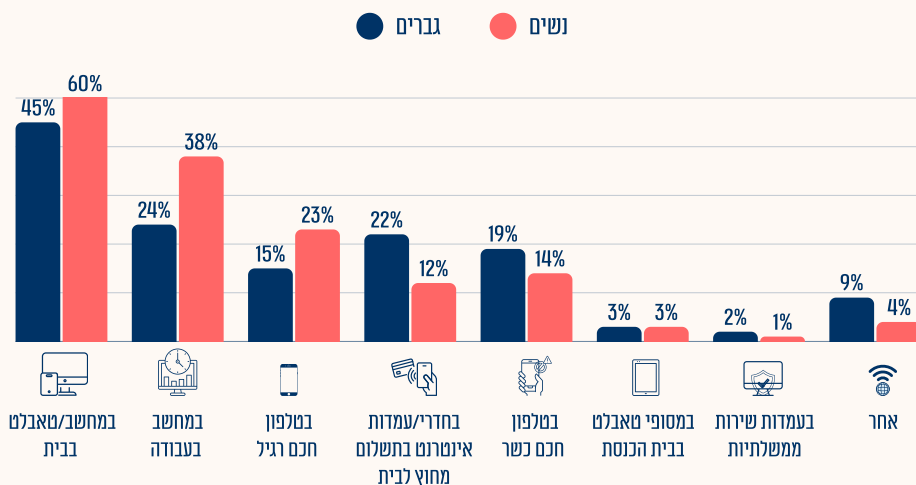

תרשים 16

ניתוח המכשירים לגלישה באינטרנט לפי מגדר חושף הבדל בדפוסי השימוש: בעוד שיעור המשתמשים באינטרנט מדי יום דומה למדי עבור שני המינים, נשים משתמשות במגוון גדול יותר של מכשירים מגברים (1.55 מכשירים בממוצע בקרב הנשים ו-1.39 בקרב הגברים). פער זה, עשוי ללמד כי נשים חרדיות נוטות לגוון את אמצעי הגישה לרשת ולשלב בין מכשירים במהלך היום.

בבחינת סוגי המכשירים נמצא שהנשים בולטות במרחבים היציבים והממוסדים, וגולשות בעיקר דרך מחשב או טאבלט בבית (60% לעומת 45% בקרב גברים) ודרך מחשב במקום העבודה (38% לעומת 24% בקרב גברים). נתונים אלו משקפים את התפקיד המרכזי שהן ממלאות בניהול ההיבטים הדיגיטליים של משק הבית ואת שיעורי התעסוקה הגבוהים שלהן בסביבות משרד יחסית לגברים. לעומת זאת, בולטת הדומיננטיות של הגברים בשימוש בחדרי מחשבים ועמדות אינטרנט מחוץ לבית (22% לעומת 12% בקרב נשים). הגברים מובילים בשימוש בטלפון חכם כשר (19% לעומת 14% בקרב נשים), בעוד נשים משתמשות יותר בטלפון חכם רגיל (23% לעומת 15% בקרב גברים) – זאת בהתאם לנתוני הבעלות על מכשירים סלולריים שצוינו לעיל.

— המכשירים העיקריים המשמשים לגלישה באינטרנט לפי מגדר —

תרשים 17

4. שימושים ופעולות ברשת

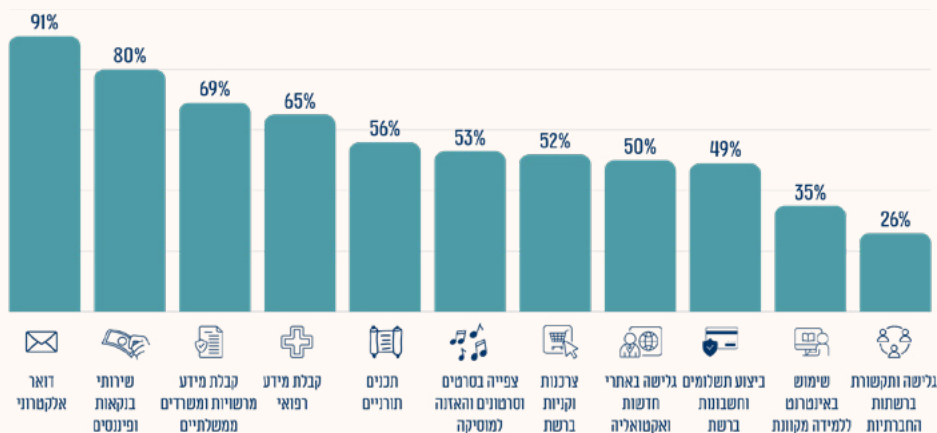
פרק זה עובר מבחינת הנגישות לניתוח ההתנהגות בפועל. נתוני השימוש משרטטים תמונה ברורה של יחס מעשי לאינטרנט, תוך שימוש בו בראש ובראשונה לשירותים חיוניים, ובמידה פחותה לצריכת תכנים, השכלה, חדשות ופנאי. הניתוח מתייחס לשיעור המשיבים מקרב המשתמשים באינטרנט, שדיווחו כי הם עושים שימושים אלו ברשת לפחות פעם בשבוע.

בראש סולם השימושים עומדים **דואר אלקטרוני (91%) ושירותי בנקאות ופיננסים (80%)**. שיעורים גבוהים אלה, הכוללים כמעט את כל משתמשי האינטרנט במגזר, מלמדים כי אלו הן הפונקציות המרכזיות המניעות את השימוש בחברה החרדית.

במדרג השני נמצאת קבוצת השירותים החיוניים – **קבלת מידע מרשויות ממשלתיות (69%) וקבלת מידע רפואי (65%)**, מה שמעיד על הסתמכות משמעותית על ערוצים דיגיטליים בכל הנוגע להתנהלות מול מוסדות המדינה ומוסדות רפואיים.

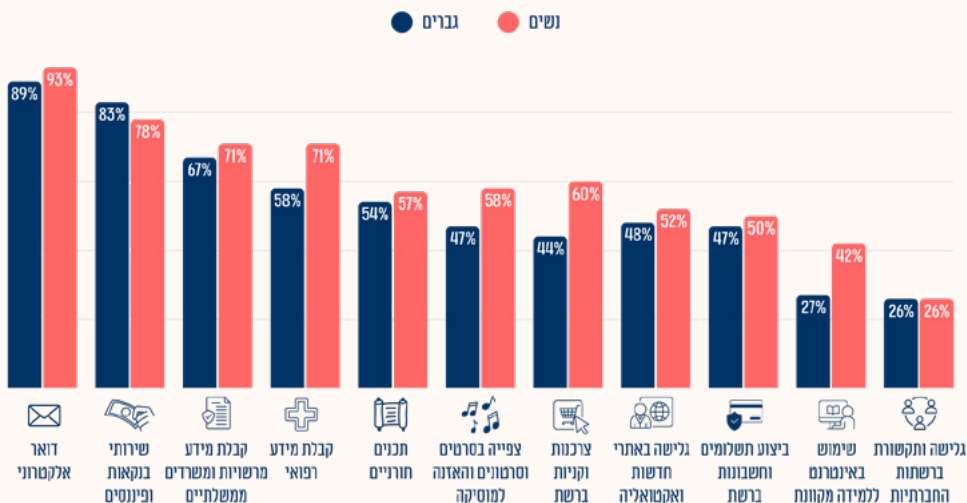
במדרג השלישי מופיעה קבוצה מגוונת של שימושי תוכן, צרכנות ופנאי. **צריכת תכנים תורניים (56%) בולטת כשימוש מרכזי למגזר. צפייה בסרטים והאזנה למוזיקה (53%), צרכנות וקניות (52%), גלישה באתרי חדשות ואקטואליה (50%) וביצוע תשלומים (49%)**. פחות נפוץ הוא השימוש עבור **למידה מקוונת (35%)**, ובשיעור הנמוך ביותר – **גלישה ותקשורת ברשתות החברתיות (26%)**.

שיעור הגולשים באינטרנט עבור השימושים הבאים לפחות פעם בשבוע

ניתוח דפוסי השימוש בפילוח מגדרי מעלה כי היקפי השימוש הכלליים של גברים ונשים דומים למדי, אך תמהיל השימושים שונה, מה שמצביע על חלוקת תפקידים מגדרית. בשימושי דואר אלקטרוני וקבלת מידע מרשויות הפערים בין המגדרים מצומצמים (כ-4% בלבד לטובת הנשים), אולם ישנם הבדלים בולטים בהקשרים אחרים. נשים מובילות במובהק בשימושים הקשורים לניהול שוטף של הבית וחיי המשפחה: הן מבצעות יותר קניות ברשת (60% לעומת 44% בקרב גברים) וצורכות יותר מידע רפואי (71% לעומת 58%). כמו כן, הן משתמשות ברשת יותר מגברים לצורכי לימודים והכשרה (42% לעומת 27%) וכן לפנאי – צפייה בסרטונים והאזנה למוזיקה (58% לעומת 47%). לעומת זאת, לגברים יש דומיננטיות מסוימת בתחום הבנקאות והפיננסים (83% לעומת 78% בקרב נשים).

פילוח מגדרי של השימושים באינטרנט

5. חדשות ואקטואליה: צריכה ואמון

צריכת חדשות בערוצים השונים

בחינת האופן שבו חרדים צורכים חדשות משרטטת תמונה של חברה שבה הערוצים המסורתיים והבין-אישיים עדיין שולטים במובהק, והערוצים הדיגיטליים משלימים אותם. הניתוח מתייחס לצריכה של מקורות מידע לפחות פעם בשבוע.

שני המקורות הדומיננטיים ביותר למידע חדשותי הם **שיחות עם חברים ובני משפחה** (72%) ו**עיתונות מודפסת חרדית** (56%). נתונים אלו מבהירים כי התקשורת הבין-אישית והמדיה הכתובה המסורתית (והמסוננת) הם עמוד השדרה של צריכת המידע במגזר.

הפלטפורמות הדיגיטליות נמצאות הרחק מאחור, וכוללות שלושה מקורות בעלי חשיבות משנית: **קווי נייעס** (קווי חדשות טלפוניים), אליהם פונים 30% מהאוכלוסייה, **אתרי חדשות חרדיים** (כגון בחדרי חרדים וכיכר השבת) – 29%, ו**שירותי הודעות מיידיות** (קבוצות וואטסאפ וטלגרם) – 26%.

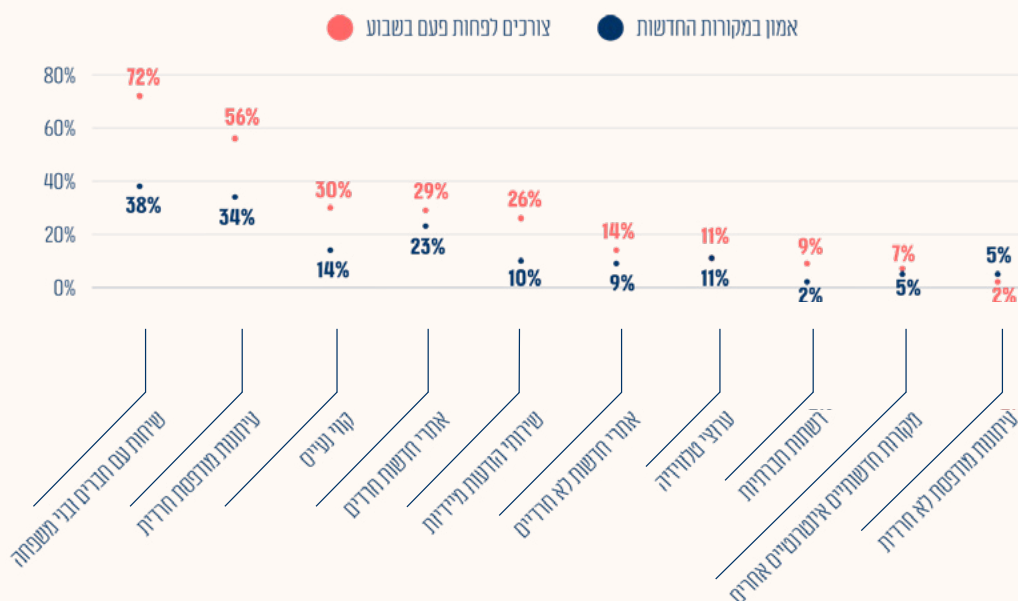
לצד זאת, ישנו בידול חד בין מדיה מגזרית למדיה כללית. ערוצי המדיה הכלליים זוכים לחשיפה נמוכה ביותר: הצריכה השבועית של **אתרי חדשות לא חרדיים** (כגון Ynet, N12) עומדת על 14%, **ערוצי טלוויזיה** – 11%, רשתות חברתיות – 9%, ועיתונות מודפסת לא חרדית – 2%. נתונים אלו מצביעים על כך שבחברה החרדית קיימת מערכת סגורה ומובחנת של צריכת חדשות, המסתמכת כמעט בלעדית על מקורות פנים-מגזריים.

אמון במקורות מידע

מידת האמון במקורות למידע חדשותי משקפת את היררכיית הצריכה שזוהתה בסעיף הקודם. המקורות הזוכים לאמון הרב ביותר הם אלו המסורתיים והקהילתיים: שיחות עם חברים ובני משפחה (38%) ועיתונות מודפסת חרדית (34%). אתרי חדשות חרדיים זוכים לרמת אמון של 23%. הפער הבולט בין האמון באתרים החרדיים (23%) לאמון בקווי הנייעס (14%) ושירותי ההודעות המיידיות (10%) מצביע על כך שהציבור מייחס לאתרים אמינות רבה יותר מאשר לפלטפורמות העצמאיות והמבוזרות, אף שהיקפי השימוש בהם דומים.

ערוצי מדיה כלליים – ערוצי הטלוויזיה ואתרי חדשות לא חרדיים – זוכים לאמון מועט: 11% ו-9% בהתאמה. בתחתית סולם האמון נמצאים עיתונות מודפסת לא חרדית (5%) ורשתות חברתיות (2%), הנתפסים ככל הנראה כמרוחקים ערכית מהמגזר החרדי, לא מסוננים ולא אמינים.

צריכה ואמון בערוצי מידע לחדשות

תרשים 20

6. אוריינות דיגיטלית

סעיף זה עוסק בתפיסות המשתמשים לגבי יכולותיהם הדיגיטליות, ומשרטט תמונה של חוסר ביטחון ומודעות גבוהה לבעיות בזיהוי אמינות המידע ברשת, לצד מיעוט פעולות הקשורות לביקורת מידע.

בבחינת תפיסת האמינות של המידע ברשת, הנתונים מצביעים על אמון נמוך באינטרנט כמקור לצריכת מידע חדשותי: 40% מהמשיבים מסכימים כי 'כיום קשה יותר מבעבר להעריך את אמינות החדשות באינטרנט'. עם זאת, רק 19% מסכימים עם ההיגד 'אני לא צורך/ת חדשות באינטרנט כי זה לא מקור אמין'. פער זה מלמד שאמנם קיים משבר אמון, אך הוא אינו החסם העיקרי לצריכת אקטואליה ברשת. העובדה שרבים אינם צורכים חדשות ברשת (כפי שהוצג בנתוני השימוש קודם לכן), נובעת ככל הנראה מחסמים אחרים ובראשם העדפה ערכית לצד פתרונות הסינון המחמירים הנפוצים במגזר החרדי, אשר מונעים מראש את הגישה לחלק גדול מאתרי החדשות. לצד המודעות לבעיות בזיהוי אמינות המידע ברשת, קיים חוסר ביטחון ביכולת האישית. רק 29% מהמשיבים חשים ביטחון ביכולתם "לזהות מידע שקרי" ברשת, ורק 20% מעידים כי הם "בודקים ידיעות חדשותיות מהאינטרנט במקורות מידע שונים". למרות זאת, 46% מסכימים עם ההיגד "כאשר משהו מעניין אותי, אני עורך/ת לגביו בדיקה באינטרנט".

החסמים לשימוש אינם נתפסים כגבוהים. רק 10% חשים כי "האינטרנט מצריך הרבה השקעה ולמידה", ורק 8% חשים קושי בשל אי־בקיאות בשפה האנגלית. אף שהשימוש באינטרנט רווח בקרב מבוגרים, רק 5% סבורים שיש לעודד ילדים וצעירים לחפש מידע באינטרנט. ממצא חותם זה יכול להעיד כי גם בקרב מי שמאמצים את הטכנולוגיה, האינטרנט נתפס כהכרח פונקציונלי עבור מבוגרים, אך לא כמרחב חינוכי או כלי להעצמה שיש להנחיל באופן פעיל לדור הבא.

עמדות כלפי שימוש באינטרנט ואוריינות דיגיטלית

מידת ההסכמה עם ההיגדים הבאים

תרשים 21

סיכום ומסקנות

ממצאי המחקר מצביעים על תהליך מתמשך של אימוץ האינטרנט בחברה החרדית, לצד פערים פנימיים בין הזרמים והקבוצות השונות. בעוד בקרב הזרם הליטאי והזרם הספרדי נרשמת עלייה מתמשכת בחיבור לאינטרנט ביתי, בהשוואה לנתוני סקר השימושים ברשת של איגוד האינטרנט הישראלי משנת 2022, בזרם החסידי כמעט לא חל שינוי בתחום. כמו כן, בניגוד לדפוסי השימוש ברשת המוכרים בחברה הכללית בישראל, בחברה החרדית הצעירים אינם מובילים את אימוץ הטכנולוגיה אלא דווקא קבוצות הגיל המבוגרות. הצעירים מאמצים את השימוש ברשת לאט יחסית, כנראה בגלל סמכות רבנית וקהילתית. נתונים אלה מדגישים כי יש לבחון את המגזר החרדי לא כקבוצה הומוגנית אחת אלא כחברה מגוונת, תוך הכרה במאפיינים הדיגיטליים הייחודיים ובצרכים השונים של כל אחת מהקבוצות והזרמים המרכיבים אותה.

הנתונים הנוגעים לתדירות השימוש באינטרנט בחברה החרדית (81% השתמשו באינטרנט בשלושת החודשים האחרונים) מצביעים על כך שהשימוש בפועל גבוה משיעור החיבור לאינטרנט ביתי, ומעידים על גלישה גם מחוץ לבית – במסגרת העבודה, באמצעות טלפונים חכמים, בעמדות אינטרנט בתשלום ובמסופי טאבלט בבתי כנסת. בפילוח מגדרי, נמצא שבחברה החרדית הנשים מובילות בשימוש היומיומי באינטרנט, וכן עושות שימוש נרחב יותר במחשבים בבית או בעבודה ובטלפונים חכמים. גם בקרב גברים חלה עלייה בשימוש במחשבים ובטלפונים חכמים, במקביל לעלייה בשימוש בעמדות אינטרנט בתשלום. דפוסי שימוש אלה מעידים על מציאות דיגיטלית מורכבת, המאופיינת בהתרחבות הנגישות והחיבור לאינטרנט, לצד תנאים ייחודיים בהתאם למאפיינים ולמגבלות של קבוצות שונות בתוך החברה החרדית: גיל, מגדר וזרם דתי.

על פי ממצאי המחקר, חדירת האינטרנט לחברה החרדית באה לידי ביטוי בעיקר סביב צרכים מעשיים, כגון תעסוקה, צריכת שירותים ומידע חיוני, שירותי בנקאות, בריאות ותקשורת הכרחית, ופחות מכך בשימושי פנאי, צריכת תוכן, השתתפות בשיח ציבורי או פוליטי וביטוי עצמי. ממצאים אלה מראים שהאינטרנט נתפס בחברה החרדית בראש ובראשונה ככלי תפקודי ופונקציונלי, ולא כמרחב תרבותי או חברתי פתוח. לפיכך, גם כשיש חיבור לאינטרנט כתוצאה מכך, החברה החרדית ממצה רק חלק מהפוטנציאל והתועלות החברתיות, הכלכליות והאזרחיות הגלומות ברשת, בהשוואה לאופן שבו הן באות לידי ביטוי

בחברה הכללית. גם בתחום הנגישות למידע וצריכת מידע ברשת, המחקר מלמד כי בחברה החרדית האמון במידע נשען בעיקר על קרבה חברתית, זיקה קהילתית ותיווך ערכי מוכר, ולא על עצם הזמינות הדיגיטלית של המידע. הנתונים מצביעים על אמון רב במקורות מידע אישיים (חברים ובני משפחה) ועיתונות מגזרית חרדית, לעומת אמון מועט במקורות מידע מהחברה הכללית בישראל.

ממצאי הסקר מראים כי קיים פער גדול בין המודעות לסיכונים הדיגיטליים ובין רמת המיומנויות והכלים להתמודדות איתם. למרות קיומו של חשש נרחב מחשיפה לתכנים פוגעניים, מידע שקרי ופגיעות מקוונות, הקשורים לעלייה בשימוש ברשת, בחברה החרדית עדיין רווחת התנגדות גורפת להקניית ידע ומיומנויות דיגיטליות לילדים. המחקר מדגיש שמנגנוני הסינון הטכנולוגיים נתפסים כפתרון מספק, וייתכן שגם כתחליף לחינוך והקניית אוריינות מדיה וידע שיתרום להתמודדות עם סכנות ואיומים ברשת. הסתמכות זו יכולה להגביר את התלות באמצעי פיקוח חיצוניים ומותירה את האוכלוסייה עם כישורים דיגיטליים מוגבלים, מה שהופך אותה לפגיעה וחשופה לסכנות המשתנות האורבות ברשת.

לסיכום, האימוץ הסלקטיבי אך הצומח של האינטרנט בחברה החרדית, המוכתב בידי צרכים פונקציונליים לצד נורמות קהילתיות ודתיות, יוצר מציאות של שימוש נרחב יחסית בטכנולוגיה לצד יכולת מוגבלת לממש את מלוא הפוטנציאל החברתי, הכלכלי והאזרחי הטמון ברשת, ונכונות מועטה בלבד לפתח ידע ומיומנויות מתקדמות הנוגעות למוגנות ואוריינות מדיה, במיוחד בגילים צעירים. הפערים הבולטים בין קבוצות שונות בתוך החברה החרדית מחייבים בחינה נפרדת ומותאמת של כל קבוצה, במיוחד בהקשר של הקניית ידע, פיתוח מיומנויות וחידוק המוגנות והבטיחות ברשת, שיאפשרו השתלבות דיגיטלית מלאה, בטוחה ושוויונית עבור כלל החברה החרדית, על פי דרכה וצרכיה.

נספח א – תרשימים

- 9 תרשים 1: שיעור הבעלות על מכשירים דיגיטליים
- 10 תרשים 2: שיעור המחוברים לאינטרנט בבית
- 11 תרשים 3: חיבור לאינטרנט לפי זרם
- 11 תרשים 4: חיבור לאינטרנט לפי גיל המשיב
- 12 תרשים 5: אמצעי חיבור לאינטרנט הביתי
- 13 תרשים 6: שביעות רצון מאיכות החיבור בקרב המחוברים לאינטרנט בבית
- 14 תרשים 7: התפלגות סוגי הטלפונים לפי מגדר
- 15 תרשים 8: התפלגות סוגי טלפונים לפי זרם
- 15 תרשים 9: התפלגות סוגי הטלפונים לפי גיל
- 16 תרשים 10: משתמשים בסינון באינטרנט הביתי – השוואה בין נתוני 2022 לנתוני 2025
- 16 תרשים 11: ספקי מערכת סינון באינטרנט הביתי
- 17 תרשים 12: בעלי מערכת סינון בטלפון הנייד – השוואה בין נתוני 2022 לנתוני 2025
- 18 תרשים 13: התפלגות ספקי מערכות סינון למכשירים סלולריים
- 19 תרשים 14: תדירות השימוש באינטרנט
- 20 תרשים 15: תדירות השימוש באינטרנט לפי מגדר, זרם וקבוצת גיל
- 21 תרשים 16: המכשירים העיקריים המשמשים לגלישה באינטרנט
- 22 תרשים 17: המכשירים העיקריים המשמשים לגלישה באינטרנט לפי מגדר
- 23 תרשים 18: שיעור הגולשים באינטרנט עבור השימושים הבאים לפחות פעם בשבוע
- 24 תרשים 19: פילוח מגדרי של השימושים באינטרנט
- 26 תרשים 20: צריכה ואמון בערוצי מידע לחדשות
- 28 תרשים 21: עמדות כלפי שימוש באינטרנט ואוריינות דיגיטלית (מדרגי 4-5)